

"DE KLINK"

Officieel orgaan en informatieblad
van het
GENOOTSCHAP
OUD ZANDVOORT
(OPGERICHT 11 DECEMBER 1970)

14e jaargang nummer 4

oktober 1994

losse nummers *f* 3,50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastraat 26 2041 CK Zandvoort 02507-17009

REDACTIONEEL.

Rechts boven kunt U het lezen; 14e jaargang no 4 dus het laatste exemplaar van dit jaar. Nog 4x een "DE KLINK" en u kunt ze weer laten inbinden en zo aan de vorige twee "boekwerken" toevoegen.
Namens mevr. H. P. M. Hoogervorst-Schuiten (Oosterstr 1 2042 VE Zandvoort telefoon 18177) breng ik op deze plaats het verzoek over om adres wijzigingen en aanmelding van nieuwe leden aan haar adres te richten. Bij voorbaat onze dank aangezien dit de kans op fouten vermindert.

Dit tweetal gefotografeerd in 1924 kijkt niet alleen naar de fotograaf maar ziet daar ook een horizon, niet verpest door wat sommigen kunst noemen. Op het moment dat ik dit schrijf is de zogenaamde stoel nog niet geplaatst maar voor mij is zo'n object een even grote milieu vervuiler als een pier, een boortoren of een kunstmatig eiland voor de kust of torenhoge gebouwen om de Zandvoortse skyline op te krikken.
Het is griezelig dat het kennelijk mogelijk is (met bouwvergunning!) willekeurige objecten aan het strand in zee te plaatsen. Mocht het gelukken het "kunstwerk" te plaatsen dan hoopt ondergetekende dat de natuur het zeer snel zal verwijderen.
Deze eerste pagina leent zich er bij uitstek toe om hen die reageerden op vorige afleveringen of een schriftelijke bijdrage leverden of foto's ter beschikking stelden te bedanken, werd uw bijdrage nog niet geplaatst? Wanhoop niet, want kopij is schaars en 20 pagina's toch wel veel.
Wist u dat in deze aflevering 5849 woorden staan? MW

REACTIES

Op de vraag wie de voerman was die de badkoets naar het strand brengt (middenpagina april 1994) geeft de heer G. Groen het antwoord. Het is Vok van der Mije beter bekend als Vok Leut.
Ook de vraag van D. Keur wie de eigenaar van een wit paard was werd beantwoord en wel door de schoonzoon van deze eigenaar J. v.d. Werff. Jaap zegt dat zijn schoonvader Johan Koning (Boot) een wit paard bezat gestald Koningstraat 28 (uw redacteur woonde daarnaast op no 26 maar kan zich absoluut de kleur van de daar gestalde paarden niet herinneren, kennelijk andere intersses) J. Koning werd in de oorlogsjaren, op weg van zijn woning aan de Haarlemmerstraat naar de stal, in de duisternis en afgeleid door overvliegende vliegtuigen overreden door de tram tengevolge waarvan hij overleed. Het paard werd door Klaas Loos (Prinsesseweg) overgenomen en zou later tengevolge van koliek sterven.

De vraag naar dit paard bracht mevr mr. B. J. N. Sliggers-ter Wolbeek de appel-schimmel van haar vader in herinnering. Het bijgaande verhaal wil ik u niet onthouden. Haar vader bezat naast andere paarden een appel-schimmel die vooral voor het zwaardere werk gebruikt werd, zoals het rijden van stenen vanaf de Leidsevaart naar Zandvoort. Een appel-schimmel is echter het bij uitstek geschikte vervoermiddel voor St Nicolaas. De tandarts Frenkel, zijnde Sinterklaas, besteeg de appel-schimmel om naar de feestzaal te rijden om aldaar zijn goede gaven aan de Zandvoortse jeugd te doen toekomen. Het paard had echter andere gedachten en ging in volle galop huiswaarts. Onderweg verloor Sint baard en mijter maar bleef in het zadel. Moeder Ter Wolbeek hoorde de paardevoetjes niet bepaald zacht het erf opdraven en zag de appel-schimmel met Sint in de stal verdwijnen.
Sint verloor, na baard en mijter, het laatste restje van zijn waardigheid toen hij in huize Ter Wolbeek, bijkomende van de schrik en de prestatie geleverd om op een galopperend paard te blijven zitten, de telefonische vraag van vader Ter Wolbeek vernam "of het paard al goed aangekomen was" Ter Wolbeek had al begrepen waar het paard naartoe draafde. Het is niet bekend of in latere tijd nog door de Goedheiligman van deze appel-schimmel gebruik gemaakt werd en of het slachtoffer ooit nog als Sint is opgetreden.
C. A. (Kees) Botje, wonende te Nelson Nieuw Zeeland, schrijft als reactie op "De Zandvoortse Laan" dat hij zich (toentertijd 6 jaar oud zijnde) de bouw van het station Heemstede-Aerdenhout in 1927 goed herinnert, de tunnel was een attractie toen.

MW

WIE WEET WAAR DIT IS ? (pagina 16 vorige "DE KLINK".)

Velen onder u zullen bij het zien van deze foto zeggen, die stond er de vorige keer ook al in. Juist! maar toch iets anders.
Gelukkig zijn er slimme lezers die zelfs in staat zijn het raadsel van de foto uit de vorige aflevering op te lossen. En hoe!

Ada Kemp verkreeg het antwoord op haar vraag en schreef ons:" Gelukkig waren er slimmerds o.a. Piet v.d. Sloot, die de foto voor de spiegel hielden en zie hier het resultaat! De Kruisstraat, rechts het huisje van Van Koningsbruggen en links waar o.a. de familie Paap woonde. Bij de bomen woonde de latere makelaar Paap, daar voorlangs links omhoog ging men naar Verpoorten. Links op de voorgrond was een straatje omhoog naar de Spoorstraat. Op het hoekje het winkeltje van Leen Koning(Nagel)"

De vraag over waar de opname gemaakt was is hiermee opgelost, blijft de vraag kent iemand de personen die op de foto voorkomen. Misschien lukt dat nu ook, uiteindelijk ziet men ze nu van de andere kant. Wij zijn benieuwd.

VAN VELDWACHTER TOT COMMISSARIS.

We beginnen in 1872, om precies te zijn op 27 juni 1872. Op die dag treedt veldwachter J. J. van der Sluis in dienst bij de gemeente Zandvoort. De taakomschrijving voor Van der Sluis was vrij simpel. Hij moest de orde handhaven! Over andere zaken, zoals verkeer, horeca zaken, alcoholcontroles etc. hoefde hij zich nog niet druk te maken. Wel moest hij de Burgemeester assisteren. Naast veldwachter was hij dan ook bode. De Burgemeester was in die dagen de wetshandhaver. De veldwachter was daarbij zijn rechterhand echter met betrekkelijk weinig bevoegdheden. Van der Sluis bleef tot 14 juli 1882 en werd opgevolgd door Samuel Behrens.
Behrens betrok samen met zijn vrouw Pietje Hollenberg een dienstwoning in het gemeentehuis, toen nog gevestigd aan de Kerkstraat.(*)
Het werk van Behrens zal, vooral in het begin, niet veel anders zijn geweest dan wat Van der Sluis deed. Tijdens zijn ambtsperiode ontwikkelde Zandvoort zich langzaam maar zeker van vissersdorp naar badplaats, en Behrens kreeg assistentie van J. Westdorp en G.W. Ehbrechts.(**)
Als leidinggevend inspecteur werd in 1888 J. Hübscher aangetrokken welke kan worden aangemerkt als eerste korpschef van de politie Zandvoort.
De oprichting van een korps gemeentepolitie houd ik derhalve op 1888.
Hübscher bleef niet lang in Zandvoort. In 1890 werd hij opgevolgd door Inspecteur J. A. W. Hiebendaal.(zie foto op volgende pagina). Naast het beroepskorps was een nachtwaker beschikbaar namelijk Jan Snijer, bijgenaamd "Lange Jan", deze had meerdere baantjes zoals lantaarnopsteker, doodgraver, dorpsomroeper enz. Ook was er toen al sprake van zomeragenten, die ingezet werden tussen 1 juni en
1 september. Hiebendaal bleef tot 1919 bij de politie. Door lichamelijke problemen was hij toen genoodzaakt zijn functie op te geven.
Als adjunct commies blijft hij daarna tot 1934 werkzaam bij de gemeente.
Door 29 jaren als "korpschef" actief te zijn geweest in Zandvoort, vestigde hij een record. Niemand zal dat meer nadoen laat staan verbeteren!!!

Na het tijdperk Hiebendaal ontstond er een leemte van ongeveer een jaar. In die periode trad Willem Gerardus Weijers in dienst die echter na 1 jaar als inspecteur verhuisde naar Hilversum.
In 1920 werd Zandvoort een commissariaat. Als commissaris werd Jan Lovink aangetrokken. Hij was reeds commissaris te Alphen aan de Rijn. Lovink bleek niet een van de gemakkelijkste te zijn. Veelvuldig lag hij overhoop met het gemeentebestuur.

Lovink werd geboren te Doetinchem op 12 juli 1884. Regelmatig werd hij getroffen door ziekten en hij verbleef daardoor nogal eens in het Diaconessen ziekenhuis te Haarlem. Desondanks hield hij het 15 jaar in Zandvoort uit. Na een eerdere poging om als commissaris te Nijmegen te worden benoemd, vertrok hij op 16 juli 1935 naar Twello.
Het gemeentebestuur ondernam onmiddellijk een poging om het commissariaat voor Zandvoort af te schaffen. Een commissariaat kostte in die tijd *f* 4.550,-- per jaar hetgeen door de gemeente moest worden betaald. Deze poging mislukte en op 16 februari 1936 trad Philip Lucas Reijenga in dienst als commissaris van politie. Hij was uit Amsterdam afkomstig waar hij als Inspecteur 2e klasse dienst had gedaan.

In de tussenliggende periode was inspecteur Gerard Jan Willem Vreman waarnemend korpschef. Deze was in 1921 op 29-jarige leeftijd onder commissaris Lovink als inspecteur in dienst gekomen en zou in de badplaats tot aan zijn pensionering blijven.

Philip Reijenga schreef in Zandvoort niet echt historie. Vermoedelijk was zijn stap naar Zandvoort ook niet de juiste. Reijenga bezat een meester titel en hield zich bezig met de opleiding van de Nederlandse politieman. In het archief zijn dan ook weinig wapenfeiten van hem terug te vinden. Wel vond ik zijn naam terug in het "Studieboek voor de politieman" tussen commissaris Stapel en commissaris De Koning!
Vermoedelijk is dit maar tijdelijk geweest want in de volgende uitgave (1939) is zijn naam verdwenen. Op 28 februari 1941 gaat hij om onduidelijke reden naar Hilversum waar hij op 10 juli 1941 officieel als commissaris wordt geïnstalleerd.

Opnieuw komt Vreman aan het bewind. Nu echter zal hij tot aan zijn pensioen op deze stek blijven zitten. Als plaatsvervangend korpschef wordt Pieter Jan van IJzendoorn benoemd. Van IJzendoorn was op 1 mei 1939 als Inspecteur in dienst getreden bij de politie Zandvoort.
-- In die periode zat Zandvoort trouwens bijzonder goed in zijn officieren. Buiten Vreman en Van IJzendoorn was ook Wilhelm Everdinus Johannes Bollee, geboren in 1885, als inspecteur benoemd. Hij was afkomstig uit Den Haag. Bollee werd in 1939 tot commissaris in Culemborg benoemd. Bollee was in Zandvoort rijk voorzien van bijbaantjes zoals: Consul bij de ANWB; Hoofd luchtbeschermingsdienst en functionaris vordering motorvoertuigen in geval van mobilisatie.
Van IJzendoorn vertrok 4 jaar later naar Overveen. In 1943 werd hij benoemd tot Chef Inwendige Dienst aan de Recherche school te Overveen.
(voormalig CIOS-gebouw). Naderhand is hij nog tijdelijk Korpschef te Bloemendaal geweest..(1946).--
Terug naar Vreman. Hij was slechts kort commissaris. Wat de gemeente niet lukte, deed de bezetter gewoon. Op 8 feb. 1943 werd het commissariaat Zandvoort opgeheven. Tegelijkertijd werden nieuwe rangen bij de politie ingevoerd. Als Korpschef kreeg Vreman de rang van Kapitein. Voor het "lagere personeel" kwamen de rangen: hoofd-wachtmeester, opperwachtmeester en onder-wachtmeester voor respectievelijk adjudant, brigadier, hoofdagent en agent vrij. Op 12 januari 1944 werd deze indeling voor de gemeentepolitie weer terug gedraaid en wordt Vreman weer Inspecteur.
Na de oorlog wordt het commissariaat weer in ere hersteld doch ook nu weer voor Vreman maar van korte duur. Op 10 februari 1946 is Zandvoort definitief geen commissariaat meer en hij zal tot 1952 als Hoofdinspecteur-Korpschef de scepter zwaaien. Met zijn 31 jaar als officier van de gemeentepolitie Zandvoort vestigde hij een Zandvoorts record.

Vreman kreeg na de oorlog als 2e man Simon Johannes Buré naast zich. Buré kwam uit Heemstede, waar hij als agent 2e klasse was begonnen. Hij kwam op 15 augustus 1945 naar Zandvoort. Tijdens zijn dienst in Zandvoort werd hij beticht van onjuiste handelingen gedurende de oorlog hetgeen hem op een degradatie kwam te staan. Op 25 mei 1948 werd hij echter van elke smet vrij gesproken. Hij bleef tot 1 juni 1953. Voor hem in de plaats kwam de inspecteur Van Buren.

Als opvolger van Vreman kwam op 15 november 1952 Huijbrecht Pieter Huijsman, geboren in 1910 te Oostwest Sauburg. Hij was in 1933 als aspirant bij de politie Den Haag gekomen, daar doorliep hij de rang van agent, hoofdagent en brigadier om uiteindelijk middels een studie aan de politieacademie tot officier te worden benoemd. Na een korte periode bij de politie Emmen te hebben gewerkt, kon hij aan de slag in Zandvoort. Daar trof hij Pieter Douma aan. Douma was al in 1946, onder Vreman, aangesteld als inspecteur. Daarvoor was hij in dezelfde rang werkzaam bij de gemeentepolitie Leeuwarden. Het boterde niet zo tussen Douma en Huijsman. Toen Huijsman op een dag het bevriende echtpaar Petrovic, die een restaurant in Zandvoort hadden, wegens ziekte van dhr. Petrovic behulpzaam was schreef Douma daar een rapport over. Hij had namelijk Huijsman wel een uur achter de kassa bij Petrovic zien zitten !
Zowel Douma als Huijsman verlieten in de jaren '60 Zandvoort. Douma ging in 1960 als inspecteur-korpschef naar Hoorn en Huijsman ging als hoofdinspecteur bij de gemeentepolitie Rotterdam werken.

Met Douma en Huijsman vormde de in 1953 aangestelde inspecteur Cor van Buren het korpskader. Van Buren, geboren in 1924 te Gouda, was afkomstig uit Utrecht waar hij als agent werkzaam was geweest. In 1958 ging hij tijdelijk naar de Nederlandse Antillen. Hij kreeg daarvoor buitengewoon verlof. Dit verlof werd in 1963 nog eens verlengd. In 1966 werd hij als hoofdinspecteur-korpschef aangesteld te Hoogezand-Sappemeer.
Johannes Daniël van Maris volgde Huijsman op als korpschef. Hij besteeg op 15 februari 1962 de troon, geflankeerd door de in 1960 gekomen inspecteur Jan Cornelis van den Berg. Van den Berg kwam uit Leerdam waar hij korpschef was. Ook de samenwerking tussen Van Maris en Van den Berg verliep niet helemaal gladjes. Uiteindelijk zou Van den Berg in 1967 vertrekken naar Laren waar hij korpschef werd.
Van Maris bleef tot aan zijn pensionering in 1980 in Zandvoort. Hij was het die zich inzette voor de bouw van een nieuw politiebureau.

Hij heeft de realisering daarvan echter niet tijdens zijn loopbaan mogen meemaken. Dat was ook niet weggelegd voor Huibert Blokland, in 1971 naar Zandvoort gekomen. Hij had gewerkt bij de politie Haarlem en de opleidingsschool te Hilversum. Nadat van Maris met pensioen was gegaan opteerde Blokland naar de vrijgekomen functie echter zonder succes. In 1982 vertrok Blokland als korpschef naar Naarden.
Op 1 augustus 1981 werd Hendrikus Johannes Adolf Menkhorst aangesteld als hoofdinspecteur-korpschef te Zandvoort. Een jaar later werd op 1 juli 1982 Reinhoud John Bruntink aangesteld als Inspecteur van politie te Zandvoort. Menkhorst kwam bij de gemeentepolitie Gouda vandaan terwijl Bruntink dienst had gedaan bij de gemeentepolitie Katwijk.
In 1986 werd het commissariaat weer ingesteld en hadden we na 40 jaar weer een echte commissaris.

Hans Konijn

Naschrift: Na ruim 100 jaar werd de gemeente politie opgeheven en vervangen door een regionaal politie korps. Voor meer oude foto's bij bovenstaande (in de tekst b.v. gemerkt met * en **) verwijs ik u naar "Kent u ze nog ... de Zandvoorters" en wel afb.5, afb.28, afb.39 en afb.40, allen met bijbehorende tekst van de hand van de heer P. Brune, en naar "DE KLINK" van okt.'91 pag.16.

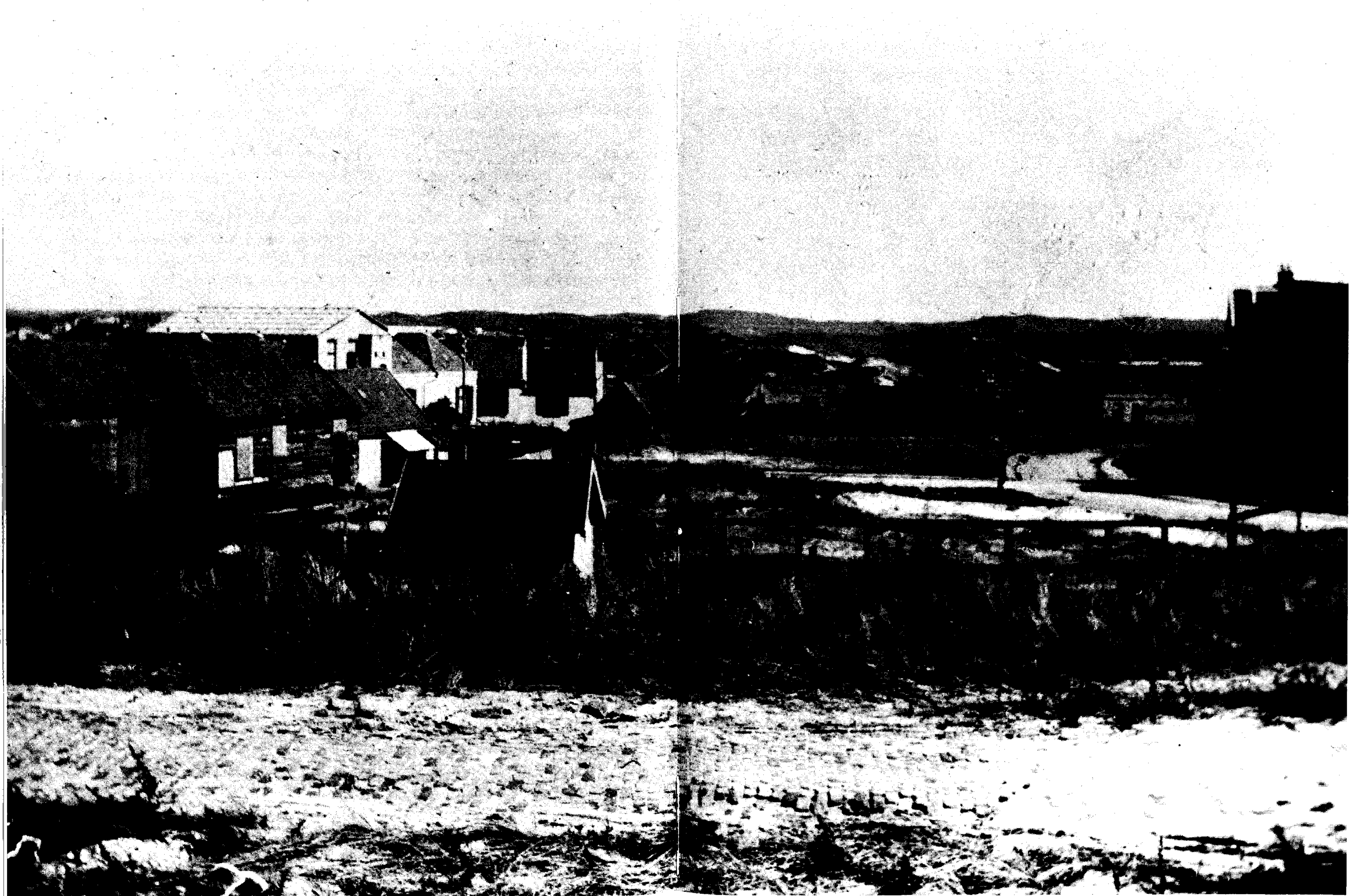
MW

De foto op de midden pagina's.

Makelaar Cense plaatste in 1988 een foto afkomstig uit het familie album van de "oude" dokter Gerke met daarbij de vraag waar en wanneer de foto genomen was. Slechts vijf inzenders waren toen dicht bij de waarheid.
Wij besloten de foto op de midden pagina's af te drukken met daarbij (enigszins aangepast) de toelichting, toentertijd geschreven in het Zandvoorts Nieuwsblad, door ons oud redactielid, wijlen mevr. C. E. Kraan Meeth.

" K. C. v.d. Mije Pzn is van mening dat de foto omstreeks 1904 gemaakt is vanaf de achterzijde van pension G. H. Vallo, genaamd villa Marina gelegen aan de Boulevard Paulus Loot. In de twintiger jaren werd het bedrijf overgenomen door de heer P.D. de Jong en regelmatig uitgebreid. Het behield echter het karakter van een grote villa. Rechts op de foto (1) staat een gebouw van drie verdiepingen en wel het huidige hotel Hoogland aan de Westerparkstraat, gebouwd in 1901 en destijds eigendom van de heer S. van der Mije, van beroep onderwijzer te Haarlem. Zijn echtgenote, Antje van der Mije-Draijer, dreef gedurende de zomermaanden in het pand een kamerverhuurbedrijf. Het echtpaar had drie zonen: Simon, Willem Marie en Johan.
Hoewel niet duidelijk, lijkt het de heer Van der Mije dat de Oosterparkstraat in aanleg is. De Westerparkstraat, aangelegd in 1900/1901, toen nog "Parkstraat" is duidelijk te zien, Op het begroeide terrein werd het eerste Zandvoortse voetbalveld gesitueerd. Geheel links ziet men een tweetal houten schuren. Deze werden voor allerlei zaken gebruikt. In de twintiger jaren hadden de Gebr. Robbert en Eli van Petegem daar een betontegel fabriek en -handel in gevestigd. Het kleine huisje daarvoor werd jarenlang bewoond door een zekere mejuffrouw Henny. Naar de heer Van der Mije meent te weten was zij de dochter van Ds. H. Henny, die hier van 1826-1831 predikant was. Hij kwam van Egmond-Binnen en vertrok naar Bennebroek.
Daarachter is een twee verdiepingen hoog gebouw met flauw hellend dak zichtbaar. Dit is het midden gedeelte van het kamerverhuur bedrijf van de grootouders van de heer Van der Mije, het echtpaar Jb. Hollenberg-Jansen. Rechts van het gebouw staan twee lage woningen. Twee zulke woningen stonden ook aan de andere zijde. Kort na het nemen van de foto's zijn de panden ingrijpend verbouwd tot zes woningen. De beide woningen staan er nog steeds: Hogeweg 24 en 26. De andere zijn enkelen jaren geleden afgebroken en is een flatgebouw verrezen. Het leuke witte huisje is het huis van de destijds zeer vermaarde badvrouw Duifje Koning. Velen zullen zich nog wel herinneren dat de vier dames Koning (thans wonende in het Huis in het Kostverloren) in dit typisch Zandvoorts huis woonden. Na 1945 woonde Van Soolingen hierin, waarna het werd gesloopt om de bouw van Bakkerij Balk mogelijk te maken. Rechts daarvan ziet men de badkoets-loodsen van Blauw Wit (de fa. E. Pluribus Unum) later van Jan Hollenberg. Rechts daarvan het grote hoge huis van de heer Draijer, opzichter van het Hoogheemraadschap Rijnland te Zandvoort, laatstelijk bewoond door zijn zoon Gerard Draijer, oud-hoofdinspecteur te Haarlem. Rechts daarvan de nu nog bestaande huizen aan de Paradijsweg. Het huisje op de voorgrond is waarschijnlijk een pomphuisje voor de watervoorziening . Tenslotte vertelde Kors van der Mije, dat hij vermoedt dat omstreeks 1905 de verbouwing van de door hem beschreven huizen aan de Hogeweg heeft plaatsgevonden.
Later kan volgens hem niet, daar het voetbalveld toen reeds aan de Westerparkstraat was gesitueerd, en dat is op de foto niet te zien.
Als datum van het maken van de foto meent hij dus met enige voorbehoud het jaar 1904 te moeten invullen.

C. E. Kraan-Meeth

JACOB van der WERFF Wzn
plaatsvervangend Strandvonder te Zandvoort van 1915 - 1932.

Geruime tijd geleden kwam Jaap van der Werff Wzn.- rustend broodbakker - bij mij aanlopen en stelde mij een oud kruideniersboek ter hand waarin zijn grootvader Jacob van der Werff Wzn zijn administratie als plaatsvervangend strandvonder aantekende.
Jaap, die zeer geïnteresseerd is in het verleden van Zandvoort, zei dat hij op het punt gestaan had om het opschrijfboek te vernietigen doch opeens het niet onmogelijk achtte dat wij voor "De Klink" er wat in zouden vinden.
De redactie heeft reeds meerdere malen het opschrijfboekje bekeken doch steeds weer terzijde gelegd omdat men er, om in bakkers termen te blijven, tot nu toe geen brood in zag.
Over de familie van der Werff te Zandvoort zou veel te vertellen zijn maar ik acht mij slechts gerechtigd om wat over de Plaatsvervangend Strandvonder Jacob van der Werff Wzn te schrijven.
Jacob van der Werff Wzn werd geboren op 23 februari 1867 en overleed op 9 mei 1942. Hij trouwde op 12 november 1896 met Catharina Schenk uit Koog aan de Zaan. het echtpaar kreeg vier kinderen t.w. Ambrozina, Catharina Clasina, Wilhelmina en Willem (de vader van Jaap).
Jacob van der Werff had niet alleen een grote bakkerij en winkel, doch hij was een zeer meelevend lid van de Zandvoortse Gemeenschap. In 1908 werd hij lid van het Plaatselijk Bestuur van de Noord- en Zuid- Hollandsche Reddings Maatschappij. In dit bestuur vervulde hij de functie van secretaris-penningmeester. Jacob van der Werff werd meerdere malen tot lid van de Zandvoortse gemeenteraad gekozen en was Wethouder van 1914 tot 1918, een moeilijke periode met o.a. distributie die gemeentelijk geregeld werd.
Niet alle lezers zullen de werkzaamheden van een Strandvonder en dan nog wel die van een Plaatsvervangend- of Waarnemend- Strandvonder duidelijk voor ogen staan.
Gestrande schepen en aangespoelde goederen waren in vroeger eeuwen een welkome buit voor de kust bevolking, ongetwijfeld ook voor de Zandvoorters, ten tijde van Karel de Vijfde (1500 - 1555) werd daarom een placaat afgekondigd waarin de strandvonderij werd geregeld. Daarin werd vastgelegd: "Dat niemand bij nacht en ontij met krielen, zakken of slopen, mitsgaders met bijlen, saagen hamers of diergelijke instrumenten langs of op het strand mocht loopen op poene of straffe van een juridische correctie".
In de loop der eeuwen zijn Karel de Vijfde en zijn latere opvolgers erin geslaagd menslievendheid de boventoon te doen voeren.

In 1824 kwamen de Reddingsmaatschappijen ook in Nederland aan bod en met enige trots kunnen wij vaststellen dat Zandvoort zijn rol hierin voortreffelijk meespeelde.
Een zekere Cornelis van der Werff - of hij bakker was hebben wij niet kunnen vaststellen - was de eerste Plaatselijk bestuurder te Zandvoort van de Noord - en Zuid - Hollandsche Reddings Maatschappij, hij bekleedde deze verantwoordelijke functie van 1824 - 1858. Hij werd opgevolgd door P. van der Mije Jzn van 1858 - 1914.
De regeling van de strandvonderij is met horten en stoten tot stand gekomen. Op 1 oktober 1838 kwam het Wetboek van Koophandel tot stand, waarin opgenomen regels onder het opschrift : Van Schipbreuk, stranding en zeevonden. Later kwam een afzonderlijke wet tot stand onder de naam "Wet op de strandvonderij". Enkele artikelen uit deze laatstgenoemde wet luiden:
art.1.--- In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer der strandvonderij uitgeoefend door een strandvonder.
art.2.--- De burgemeester der gemeente bekleedt van rechtswege het ambt van strandvonder.
art.3.--- Onze Commissaris in de Provincie kan op aanbeveling van den strandvonder een of meer hulp strandvonders aanstellen.
art.10.-- Zodra Gedeputeerde Staten de rekening en verantwoording hebben goedgekeurd stort de strandvonder het verkregen batig saldo in de consignatiekas. Na 10 jaar vervalt het saldo aan de Staat.
Veelal zal de Plaatsvervangend Strandvonder de door hem geborgen goederen ondershands verkopen mits hij daartoe machtiging van Gedeputeerde Staten had ontvangen. De bepaling van de koopprijs kan daarbij vaak een hinderpaal zijn.
Plaatsvervangend Strandvonder Jacob van der Werff placht de bijeen gegaarde goederen - meestal hout - in openbare veiling ten overstaan van een gerechtsdeurwaarder, bij opbod aan de meest biedende te verkopen.
Wij noemen er enige:
Op 21 December 1928 - een stormachtige maand - in opdracht van Jacob van der Werff in 302 kavels in openbare veiling bij opbod ten overstaan van de Gerechtsdeurwaarder Jacob Hollenberg te Haarlem (geboren te Zandvoort) verkocht. Er was grote belangstelling en de netto opbrengst is *f* 1296,25.
Een jaar later op 29 november 1929 hield de Strandvonder Jb. van der Werff wederom een openbare veiling van op strand aangespoeld hout. De in veiling gebrachte goederen - 47 kavels - brachten *f* 322.-- netto op. Deurwaarder opnieuw Jacob Hollenberg te Haarlem geb. te Zandvoort,Hoogeweg 18-26

K.C.M.

WIE HELPT MEVR. A. G. M. v.d. OORD-WISKER?

Ook in deze "DE KLINK" treft u weer een aflevering aan van "Waarover Spraken zij?".
Maar, hoe vindingrijk mevr. v.d. Oord-Wisker ook is om oude gegevens terug te vinden, zij slaagt er niet in de naam van het meisje rechts op de foto te achterhalen.
Op de omgekeerde badstoel zien we links haar moeder Maria Diependaal - Marietje - terwijl haar zuster Katrien in het midden zit, rechts de onbekende. Een vriendin of misschien ook familie? Maria Diependaal werd in 1905 te Zandvoort geboren en is op deze foto een jaar of zeventien zodat de foto omstreeks 1922 gemaakt werd.
Wie kent de derde schone?

RUWE TIJDEN.

Dat Zandvoorters niet erg zachtzinnig waren blijkt uit een artikel geplaatst in N.R.C. Handelsblad van 26 aug. '94 over de schilder Karel Schmidt geschreven door Lies Heyting. (ons toegezonden door dokter Zwerver)

"Karel Schmidt (1880-1920) was als schilder-prediker-schrijver en helderziende wel de meest wonderlijke en tot de verbeelding sprekende figuur die ooit in Laren en Blaricum rondliep. Hij moest van zijn vader de handel in maar zijn religieuze en sociale bewogenheid leidde hem naar het door William Booth in 1878 opgerichte 'wereldbeweging' het Leger des Heils. Hier kwam hij al snel in conflict met zijn superieuren waarna hij zich omstreeks 1910 uitriep tot zelfstandig evangelist.
Deze functie, die hij in verschillende plaatsen uitoefende, bracht hem opnieuw in problemen.

In Zandvoort, waar hij evangelisatie bijeenkomsten hield op het strand trok hij tot ongenoegen van de plaatselijke dominee meer publiek dan de kerk.
In 1914 eindigde een van deze strand predikaties in een vechtpartij tussen vrije en kerkse gelovigen. Door een groep aanhangers van de dominee werd Schmidt zo zwaar afgetuigd dat hij in het ziekenhuis belandde, waar hij drie dagen in coma lag. Toen hij ontwaakt was besloot hij zijn leven een andere wending te geven en werd schilder."

Je zou dus kunnen zeggen dat die Zandvoorters een belangrijke bijdrage tot zijn verdere levensloop hebben geleverd.

Dit gebeuren uit 1914 was wellicht niet ongewoon daar de Zandvoortsche Courant 1e jaargang no 2 van 6 juni 1900 het volgende bericht had:
"Maandag hield het Leger des Heils uit Amsterdam en Haarlem alhier op het strand eene openbare bijeenkomst. Des voormiddags ten half elf ure kwamen zij onder leiding van den adjudant Palstra alhier aan. In optocht gingen zij naar het strand, alwaar verschillende sprekers optraden en verscheidene liederen gezongen werden. Een groot aantal toehoorders woonden deze bijeenkomst bij. Ongeveer te 4 uren vertrokken zij naar hunne standplaatsen. Alles liep in de beste orde af."
De laatste zin roept het vermoeden op dat het ook wel eens anders afliep.

MW

Het strand in de twintiger jaren.

Jeugdige badgasten, nu 70 jaar geleden,in de zomer van 1924.

11 oktober 1944 ...

Ongeveer 60 Zandvoorter mannen kregen een oproep om voor de Wehrmacht werkzaamheden te verrichten en daar stonden ze dan op die bewuste dag om 8 uur 's morgens op het Tramplein.
Bol (aardappelboer), Kees v.d. Klauw, Arie en Cor van Duijn, Anton Steen, Siem en Wim v.d. Mije, Koper(Wilson), Koper(Kanze), J. Gieske (caféhouder), Jhr Quarles, Nelis Schweinsbergen, mijn vader en ik (de jongste van de opgeroepene) en nog vele anderen.

"Ausweis en schop" meenemen stond er in het "Befehl".

Maar ... dat deed ik niet.
Piet Vennik, de man van de gaarkeuken zei:" Heb jij geen schop. dan kan je straks sjouwen maar op een schop kan je leunen."
Een waar gezegde; dus gauw een schop gehaald.
De stoet zette zich in beweging door de duinen richting "stelling Zander", een eind lopen om de Zui, Nelis Schweinsbergen voorop, hij wist de weg.
Karrevrachten munitie gingen ons voorbij, dat was al weken zo. Het zal er misschien nog wel liggen en je kon er m.i. half Nederland mee opblazen.
Plotseling een schreeuw; LIGGEN!!!
We buitelden allemaal in de duinen over en door elkaar."Vijandelijke" vliegtuigen? .... We hoorden niets.
Allemaal overeind. Wat was er aan de hand?
Niets, alleen Nelis moest p... (plassen) Grote hilariteit!

De stoet sjokte verder richting 5e paal. Daar aangekomen moesten we ons Ausweis inleveren en onze namen werden afgeroepen. Wat moesten we doen? Een Duits officier vertelde dit, er moest een anti tankwal en gracht gemaakt worden.
Iedereen dacht er het zijne van. Moest dit de vijand tegenhouden? je kon er a.h.w. overheen spuwen, de Duitser zag het zelf ook niet zitten maar ... beter in de duinen dan aan het "Ostfront"zal hij zeker gedacht hebben.
We werden ingedeeld in groepen. Sommigen moesten een berg opwerpen en anderen met lorries zand naar beneden rijden. Ik was bij deze laatste groep. Ongeveer 100 meter rail en daarop 3 lorries. iedere lorrie had ± 10 man bediening, het feest kon beginnen.
Wim v.d. Mije stelde voor iedere lorrie een naam te geven n.l. de Dekbok, de Slobeend en de Martelaar. Prima idee! je wist waar je aan toe was.

Voorts benoemde hij een chef van Weg en Werken, die met een houtje langs de rail moest lopen om te constateren dat alles in orde was.
Een Rode Kruis-man voor eventuele ongelukken werd ook aangesteld.
Deze laatste kreeg een band om die Wim toevallig in zijn zak had. Iedereen lag blauw van het lachen.
Helaas is hier nooit een film van gemaakt, het zou een absolute wereld topper zijn geworden.
Een lorrie met zand vol scheppen door 10 man duurt hooguit een kwartier maar dat was te snel. Twee lorries in de morgen en twee in de middag was meer dan genoeg vonden Wim en Anton en zo gebeurde het ook.
Wanneer eindelijk een lorrie was voorzien van zand riep de baas:"mannen van de Dekbok aantreden!" en dan stoof de lorrie met een rotgang naar beneden, een remhout was aanwezig want anders vloog de boel in puin.
De anti tankgracht en wal werden dan ook met een slakkegang opgebouwd.
De wal moest worden bedekt met graszoden en deze werden aangevoerd met paard en wagen.
De Georgiëërs (Russische ex krijgsgevangenen in Duitse dienst) voerden deze zoden aan, maar op een rustige manier, ten hoogste 3 à 4 karretjes per dag. In minder dan 1 uur was alles verwerkt en ging je maar in de duinen liggen of rondhangen.
Om 4 uur was het werk gedaan en werd de weg naar huis ingeslagen. Je moest lopen, bijna geen eten, de hongerwinter was aangebroken.

Na een drietal weken verscheen er een hoge Duitse officier die riep:
"Was machen Sie da ?"

Verder werken bleek niet meer nodig, er werd een ander karwei gezocht.
Jammer want je leefde daar met elkaar van de humor en vergat de ellende.
We werden ingezet om een stuk duinterrein vlak te maken. Waarom? Niemand die het wist. In de schaftkeet die er stond werd de strategie besproken.
We deden heel ingewikkeld doch het stelde niets voor.
Op een morgen kwamen we de keet uit en midden in deze "Sahara" lag iemand op zijn knieën, zijn hoofd in het zand. Het was Gieske, onze caféhouder. De tranen liepen langs zijn gezicht van het lachen. Het enigste wat hij zei was: "ik geloof dat "Meer en berg" is losgebroken".
Ja hoor, dat was ook zo. Eén groep schepte het zand naar links en de andere groep gooide het weer terug naar rechts, zo schiet je lekker op.
Onze kroegbaas, die vaak een flesje met geestrijk vocht meenam, riep: "daar moet op gedronken worden".

Er was maar één glas en dat ging rond. Het duurde niet lang of velen hadden hem aardig zitten. Ik zal niet schrijven wat voor taal er over de sahara werd uitgestort, maar er was veel plezier.

Het eten werd slechter en daarom besloot ik, in overleg met mijn vader, mijn oude vak te gaan uitoefenen. Gelukkig had ik nog koperdraad en 's avonds draaide ik strikken. 's Morgens zette ik op weg naar het werk deze uit. Een vermaarde stroper als Kees Koning (Blankebil) kon er nog wat van leren!
Menig konijn nam ik mee.
De anti tankwal is nooit af gemaakt. Er werd wederom ander werk gezocht. Sleuven graven voor een kabel. Iedere dag 10 meter graven, 80 cm diep. Was je klaar dan mocht je naar huis.
Een Feldwebel zette een stokje neer en dan maar spitten.
Anton Steen wist raad. De Feldwebel liep wel eens weg en dan verzette Anton voor mij het stokje een eindje terug. Het werkte perfect, ik deed hoogstens drie meter per dag.
Mijn levenswerk ligt er nog, in de loop der jaren bloot gestoven.
Toen dit karwei plat was moest ik "één-mans gaten " graven. Je had hier palen voor nodig (rondhout), met een handkar haalde ik via een bon 30 palen. Ik veranderde gauw de 3 in een 5 en er werden 50 opgeladen, dus 20 over. Met mijn maat deelden we de twintig palen, er was weer stook voor de kachel. Niet in de kou zitten was ons devies.

Het laatste object waar wij naar toe moesten was bij de Oranjekom. Een Duits soldaat zag ons daar rondhangen. Op een dag zei hij: "Heb je zin in vis?" dat had ik natuurlijk. Ga mee! Een schepnet en twee handgranaten. "Wat moet hiermee gebeuren, vroeg ik. Hij zei niets. Bij de Oranjekom gooide hij de handgranaten in de plomp, een doffe klap, een waterzuil en de vis kwam bovendrijven. Schepnet en klaar was Kees! Hij maakte een fijne visschotel, Duitse kuch erbij en smullen maar.
Op 2 mei 1945 hoefden we gelukkig niet meer terug te komen.
Het was voorbij.

11 oktober 1994.

Op 11 oktober 1994 om 8 uur zal ik op het Raadhuisplein staan en terugdenken aan 11 oktober 1944 en aan allen die dit hebben beleefd.
De meesten van hen zijn inmiddels overleden maar vergeten doe ik ze nooit.

Jelle Attema

Evert Bos, de trotse eigenaar van de zaak, staat achter het fraai uitgestald assortiment groenten en fruit. Op de schappen diverse soorten blikgroenten. Een foto uit een tijd waarin men nog in een winkel bediend werd.
Bos verhuisde later naar een tegenover liggende grotere winkel. In Haltestraat 29 is vele jaren, tot aan de afbraak van dit oude pandje, de kapperszaak van Schaap gevestigd geweest.

Zandvoortse Courant 6 Juni 1900. In de vorige week brachten de Zandvoortsche schuiten 3 maal versche visch aan. De besomming *f* 19.-- tot *f* 48.--. De prijzen der visch waren: bakschol *f* 1,80 tot *f* 2.--, scharren *f* 1,50 tot *f* 3.--. pietermannen *f* 1,-- tot *f* 1.20 per mand; tong *f* 0,10 tot *f* 0,90, griet *f* 0,40 tot *f* 0,80 en bonschol *f* 0,60 tot *f* 0.75 per stuk.

WAAROVER SPRAKEN ZIJ ?
Over de ruzie tussen Maartje Schouten en Dirkje van Duyn.

Maartje voelde zich in haar eer en goede naam aangetast daarom ging zij naar de Schout van Zandvoort. Zij diende een klacht in tegen Dirkje, omdat die van haar gezegd had dat zij een jagershoer was.
Daarop liet de Schout Dirkje bij zich komen en vroeg haar wat dat allemaal te betekenen had.
Dirkje vertelde de Schout dat kinderen Maartje gezien hadden in een onbehoorlijke actie met een jager. Daarop had Dirkje alleen maar gezegd:"dat stinkt na Hoerewerk." Meer had zij echt niet gezegd. Maar toen de twee elkaar op het strand tegen waren gekomen was Maartje begonnen met stompen en slaan en dat had Dirkje niet zomaar toegelaten.
Nu moest Maartje bij de Schout komen en zij gaf direct toe dat zij begonnen was met slaan, maar vertelde zij, ze heeft echt die gemene woorden gezegd en er waren zelfs getuigen.
Dirkje zou gezegd hebben dat zij "Zelve gezien had hoe een jager schreielings over Maartje heen zat en dat zei een jagershoer was."
Dirkje wist hier niets meer van en ze zei dat zij dit dan wel in drift gezegd zou hebben zonder te weten dat dit maar jongens praatjes waren.
Maartje en Dirkje kregen ieder 50 stuivers boete voor het slaan. Dirkje moest als extra straf "3 gulden voor de Arme geven tot reparatie van Eer".
Bovendien moest Dirkje voor het Gerecht verklaren dat Maartje een eerlijke vrouw is. En zo gebeurde het.
Maartje betaalde de boete meteen doch Dirkje had niet meer dan eene gulden en kreeg voor de rest 8 dagen uitstel. Dit alles gebeurde in Augustus 1805.

A. G. M. van der Oord-Wisker

NIEUWE LEDEN.

fam.	E. H. Brokmeier	Zandvoortseln	167	Heemstede
dhr.	J. Kerkman	Lorentzstr	441	Zandvoort
fam.	A. J. Koper	P. Leffertsstr	23	Zandvoort
dhr.	P. Kreijger	Brederodestr	88	Zandvoort
mevr.	E. de Marez Oyens - van Es	Amstel	280D	Amsterdam
dhr.	J. v.d. Ploeg	Tollensstr	15	Zandvoort
mevr.	E. Rietdijk	Celsiusstr	2	Zandvoort
fam.	C. Schilpzand	Zandvoortseln	167	Zandvoort
dhr.	C. L. Stokman	Engelbertsstr	14	Zandvoort
dhr.	C. Swagerman	T. Asserln	339	Diemen
fam.	W. H. J. Vermeulen	M. Molenaarstr	12	Zandvoort

15e jaargang nummer1

januari 1995

losse nummers *f* 3,50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastraat 26 2041 CK Zandvoort 02507-17009

REDACTIONEEL.

Het is een goed gebruik om bij het uitkomen van een eerste "DE KLINK" alle leden van HET GENOOTSCHAP OUD ZANDVOORT en hun familieleden een gelukkig nieuwjaar toe te wensen, moge het ook het Genootschap goed gaan in haar 25[e] levensjaar. Kijkt u maar op de omslag. Op 11 december 1995 bestaat het Genootschap vijf en twintig jaar.
Een eerste goed bericht is, dat het bestuur van het Genootschap haar eerste vergadering in het nieuwe verenigings gebouw aan de Tolweg heeft gehouden. Misschien de aanzet tot een bloeiend verenigingsleven, met deelname daaraan van vele leden.
Uw "hoofdredacteur" is al blij als regelmatig leden bereid zijn een bijdrage te leveren, in de vorm van het beschikbaar stellen van foto's of tekst.
Vanuit Norlane, Australië, danken Martinus (Kem) Kemp en zijn vrouw Dien Kemp-van Turenhout voor de ontvangen felicitatie kaart van het Genootschap t.g.v. hun 55 jarig huwelijksfeest. Al 42 jaar in Australië wonend zien ze altijd vol belangstelling uit naar de volgende "De KLINK".
Een leuke reactie voor de redactie!
Een artikel van de hand van ir. Polman, voorzitter van de Monumentencommissie. verdient uw bijzondere aandacht. Voorts in deze aflevering, traditie getrouw, bijdragen van de "WURF" en "Bomschuit Bouwclub", twee verenigingen die, elk op hun gebied , het Zandvoorts verleden proberen vorm te geven en zo te bewaren.

2 december 1994 op 88 jarige leeftijd overleed de heer W. M. B. Bosman, een groot bestuurder met het hart op de juiste plaats.
Een belangrijke periode in de geschiedenis van Zandvoort werd door hem overzichtelijk op schrift gesteld in het boek 'ZANDVOORT 1945 - 1965'MW